

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

УДК 339.564

DOI: 10.32342/2074-5354-2018-2-49-1

С.В. КУЗЬМІНОВ,

доктор економічних наук, професор
Університету імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро)

О.В. МАКОТКІНА,

студентка Університету імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро)

ЕКСПОРТООРІЄНТОВАНИЙ РОЗВИТОК: МЕЖІ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

У статті проаналізовано співвідношення обсягу експорту і розміру номінального ВВП експортоорієнтованих країн за останні 30 років. Побудовано діаграми на основі зведених таблиць. Виявлено та підтверджено експортоорієнтованість Японії, Республіки Корея, Малайзії, Індонезії та Китаю як країн Тихоокеанського регіону. У статті висунуто та протестовано гіпотезу про межі експортоорієнтованого зростання.

Ключові слова: країни Південно-Східної Азії, експортоорієнтованість, номінальний ВВП, обсяг експорту.

В статье проанализированы соотношения объема экспорта и размера номинального ВВП экспортоориентированных стран за последние 30 лет. Построены диаграммы на основе сводных таблиц. Выявлена и подтверждена экспортоориентированность Японии, Республики Корея, Малайзии, Индонезии и Китая как стран Тихоокеанского региона. В статье выдвинута и протестирована гипотеза о границах экспортоориентированного роста.

Ключевые слова: страны Юго-Восточной Азии, экспортоориентированность, номинальный ВВП, объем экспорта.

Актуальність проблеми. Економічний розвиток України наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. характеризується чіткою орієнтацією на стимулювання експорту. Чи не найбільше у світі заниження обмінного курсу національної валюти порівняно з її купівельною спроможністю, низька пільга для експортерів – усе це має приводити до експортоорієнтованого зростання. І хоча частка експорту у ВВП України вже складає майже 48%, економіка все ще залишається слабкою. Тобто, з одного боку, експортні успіхи очевидні, а з іншого боку, попри сподівання, ці успіхи не перетворюються у загальну економічну потужність. Це змушує сумніватися у адекватності поточної стратегії економічного розвитку. Питання лише у

тому, чи є зазначена проблема притаманною виключно Україні з корупцією, неефективною державою та усіма іншими недоліками, на які традиційно прийнято скаржитися, або ж ми маємо справу з обмеженістю експортоорієнтованої стратегії у більш широкому контексті.

Відповідь на це питання є водночас як важливою, так і складною. Знайти її можна лише у результаті масштабних досліджень різноманітних факторів, які впливають на стан національної економіки у глобальному середовищі. На нашу думку, певний внесок у цю справу можуть зробити компаративні дослідження країн, що успішно реалізували експортоорієнтовану стратегію зростання, зокрема

країн Південно-Східної Азії та Далекого Сходу. У рамках нашої роботи ми дослідили зв'язок між динамікою номінального ВВП і обсягом експорту найбільш успішних експортерів регіону – Японії, Республіки Корея, Малайзії, Індонезії та Китаю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд літератури показав, що досліджування здійснювали такі науковці, як R. Morck., M. Nakamuro [1] та ін. Автори намагалися виділити найбільш характерні риси, які притаманні саме економічному розвитку Японії. Аналіз наукових праць зарубіжних авторів свідчить про достатньо ґрунтовне дослідження. Їхня увага зосереджена на національних особливостях та міжнародному співробітництві. Питанням економічного впливу та місця Китаю у світовій економіці присвячено праці таких авторів, як J.F. Bai [2], A. Sweetman and Z. Jun [3], J.J. Jin and Y.L. Guo [4], L.U. Zhoulai [5], T. Weixia [6], Z. Dongtao and O. Rihui [7] та ін. Дослідженню КНР, її розвитку, становищу у світовій економіці та зовнішньоекономічним зв'язкам з країнами світу присвячено багато праць різних науковців: А.Б. Курманової [8], А.В. Любомудрова [9], В.Н. Миронова [10], О. Фаши [11], В. Феллера [12], Ху Аньган [13] та ін. Питанням торговельно-економічних відносин у контексті розвитку експортного потенціалу присвячено доволі багато праць вітчизняних і зарубіжних дослідників, зокрема, Дж. Бхагваті [14], О. Євдоченко [15], А. Кредісова [16], Дж. Сакса [17] та ін.

У цілому зазначені автори більшою мірою зосереджувалися на структурно-логічному та контентному аналізі, тоді як кількісні методи досліджень застосовувалися окремо для кожного з макроекономічних параметрів. Ми вважаємо, що такі методичні підходи можуть бути ефективно доповнені компаративним аналізом кількох макропараметрів одночасно.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження зв'язку між змінами обсягу експорту та розміру номінального ВВП експортоорієнтованих країн Далекого Сходу та Південно-Східної Азії – Япо-

нії, Республіки Корея, Малайзії, Індонезії та Китаю.

Виклад основного матеріалу дослідження. У 1960–1990-х роках у багатьох країнах Південно-Східної Азії набули розвитку теоретичні концепції та комплекс практичних заходів, що дістали назву «експортоорієнтована політика». Країни Південно-Східної Азії зосередилися на експортоорієнтованій політиці, суттєво зміцнивши у низці напрямів свої позиції на світовому ринку і значно прискоривши розвиток своєї економіки. У рамках експортоорієнтованої стратегії уряд здійснює заходи, що полегшують вивезення товарів, створює фінансові пільги для тих галузей, які виробляють експортну продукцію, і веде боротьбу за поліпшення збуту товарів на зовнішніх ринках.

Піонером в імплементації цієї стратегії економічного розвитку була Японія, яка у середині ХХ ст. мала стати на шлях експортоорієнтованого розвитку із суто об'єктивних причин.

1. Японська економіка дуже постраждала під час Другої світової війни, втративши до 90% свого довоєнного потенціалу. Це вимагало масштабної та стрімкої відбудови. Така акселерація можлива лише за наявності стабільного попиту, у випадку повоєнної Японії – закордонного.

2. Японські острови доволі бідні на природні ресурси, що диктує необхідність масштабного імпорту для розвитку власного виробництва промислових товарів та будівництва. Для забезпечення імпорту критично важливим виявилось отримання постійного припливу іноземної валюти. У випадку Японії – від експорту.

Тож Японія стала флагманом експортоорієнтованого розвитку і поки що залишається найбільш розвиненою країною у регіоні, що визначило наше бажання почати аналіз впливу експорту на ВВП саме з цієї країни.

Для аналізу зв'язку між розміром номінального ВВП та обсягом експорту Японії було взято дані за період з 1988 по 2017 р. (табл. 1).

Динаміка номінального ВВП та обсягу експорту Японії за 30 років [18, 19]

Рік	Розмір номінального ВВП Японії, млрд дол. США	Обсяг експорту Японії, млрд дол. США
1988	2448,7	255,2
1989	2971,0	297,9
1990	2972,7	312,5
1991	3058,0	323,1
1992	3484,8	353,4
1993	3796,1	380,9
1994	4350,0	404,6
1995	4779,0	441,8
1996	5264,4	488,9
1997	4642,5	458,2
1998	4261,8	465,7
1999	3857,0	424,4
2000	4368,7	454,0
2001	4667,4	519,3
2002	3918,3	440,2
2003	4229,1	453,4
2004	4605,9	517,4
2005	4552,2	624,6
2006	4362,6	666,3
2007	4378,0	719,1
2008	4879,8	789,9
2009	5033,0	877,8
2010	5458,8	655,0
2011	5855,0	857,1
2012	5984,0	919,0
2013	5007,0	902,2
2014	4770,0	820,6
2015	4127,0	850,8
2016	4730,0	773,0
2017	4872,0	641,2

Попарний аналіз змін ВВП та експорту у хронологічному порядку демонструє низку неочікуваних результатів. Так, за перше десятиріччя досліджень (до 1998 р.) спостерігається постійне зростання експорту, що поєднується з таким же невпинним зростанням ВВП. Це нібито підтверджує думку про ефек-

тивність експортоорієнтованої стратегії розвитку. Періоди падіння експорту (приміром, у 1999 р. через масштабну кризу в Таїланді, Філіпінах, Республіці Корея з відповідним падінням попиту на японські товари у цих країнах) збігаються зі зменшенням японського ВВП, що також не протирічить теорії. Але

є і непоодинокі випадки, коли ВВП і експорт змінювалися у протилежних напрямках (приблизно, у 2017, 2016, 2015, 2010, 2005 рр.). Численність таких випадків не дозволяє вважати їх винятком із загального правила. Скоріше, слід говорити про необхідність або скасування, або уточнення самого правила.

З метою подальшого дослідження зв'язку між експортом та обсягом національного виробництва використаємо інструменти статистичного аналізу. Для наочності співвідношення експорту та номінального ВВП Японії ми розрахували коефіцієнт кореляції та, пересвідчившись, що він відповідає сильному кореляційному зв'язку, побудували графік, згладивши фактичні дані кривою третього порядку (рис. 1).

Отримане графічне подання статистичних даних дозволяє зробити такі зауваження:

1. Графік має дві досить чітко розрізнявані частини: зростаючу та горизонтальну, паралельну осі експорту.

2. Горизонтальна частина відповідає відносно незалежним змінам експорту та ВВП.

3. Межа між зростаючою та горизонтальною частиною графіка проходить у районі, який приблизно відповідає 4800 млрд дол. ВВП та 500 млрд дол. експорту.

З урахуванням зазначеного можна висунути гіпотезу про те, що експорт служить стимулом для економічного зростання лише до певної межі, після чого його стимулююча дія припиняється. У випадку Японії такою межею став півтрильйонний експорт. Однак після 500-мільярдного рубежу стимулююча дія експорту припинилася, і його подальше зростання не

привело до зростання номінального ВВП Японії. Це можливо через низку причин, таких як насичення ринку інвестиційними товарами; експорт капіталу в інші країни і, як наслідок, залежність від фінансового стану інших країн і коливань світового ринку. Усі ці фактори мають місце і були досліджені науковцями, згаданими у нашій статті. Втім, такі дослідження, попри безсумнівну точність та пізнавальну значущість, мають один недолік – вони недостатньо загальні. Наше ж завдання полягає у виявленні зв'язку, який був би не прив'язаний до конкретної дати та місця настільки, наскільки це взагалі можливо.

Для перевірки нашої гіпотези, сформульованої на прикладі Японії, поширимо застосування обраного статистичного методу на інші країни: побудуємо зведені таблиці та відповідні графіки співвідношення розміру номінального ВВП та обсягу експорту для Республіки Корея, Малайзії, Індонезії та Китаю, щоб перевірити наявність подібних «бар'єрів» експортоорієнтованого зростання.

Для аналізу зв'язку між розміром номінального ВВП та обсягом експорту Республіки Корея також були взяті дані за період з 1988 по 2017 р. Ця країна почала імплементувати свою експортоорієнтовану стратегію лише на 10–15 років пізніше, ніж Японія. Тому було б логічно очікувати, що за умови справедливості нашої гіпотези про межі експортоорієнтованого зростання ситуація у Республіці Корея буде нагадувати японську. Сформувавши таблицю на зразок попередньої, можемо побачити у цілому позитивний зв'язок між експортом та ВВП (табл. 2).

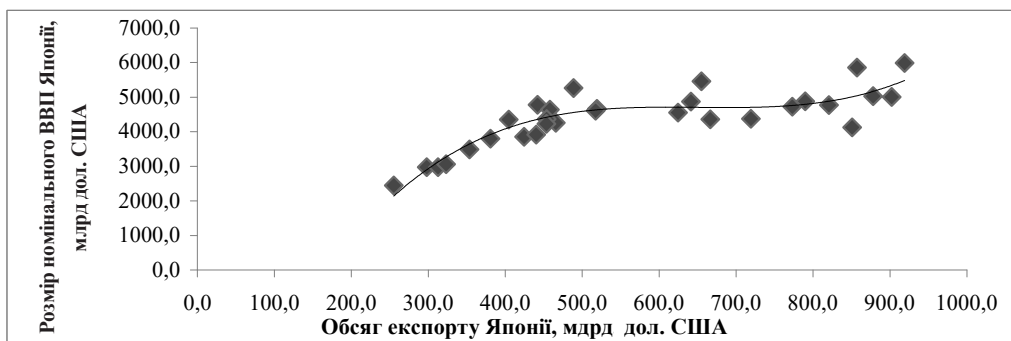

Рис. 1. Співвідношення розміру номінального ВВП та обсягу експорту Японії у 1988–2017 рр.

Таблиця 2

Динаміка номінального ВВП та обсягу експорту Республіки Корея за 30 років [20, 21]

Рік	Розмір номінального ВВП Республіки Корея, млрд дол. США	Обсяг експорту Республіки Корея, млрд дол. США
1988	192,1	56,3
1989	236,2	57,8
1990	270,4	59,9
1991	315,6	67,4
1992	338,2	73,5
1993	372,2	80,8
1994	435,6	91,9
1995	531,1	119,6
1996	573,0	124,4
1997	532,2	132,3
1998	357,5	127,5
1999	461,8	136,0
2000	533,4	169,5
2001	504,6	146,4
2002	575,9	160,9
2003	643,8	194,9
2004	722,0	256,1
2005	844,9	285,2
2006	951,8	329,1
2007	1049,2	382,7
2008	931,4	432,8
2009	834,1	363,9
2010	1014,5	463,7
2011	1164,0	587,1
2012	1151,0	603,5
2013	1198,0	618,1
2014	1449,0	613,0
2015	1393,0	542,8
2016	1404,0	511,9
2017	1538,0	577,3

На відміну від японської ситуації, аномалії тут зустрічаються вкрай рідко. Загальні зростаючі тренди переривалися на спадні лише кілька разів, наприклад, під час криз у 1998, 2001 та 2009 рр., але обидва показники знижувалися синхронно. Неузгодженості почалися лише з 2012 р., коли, незважаючи на збільшення

експорту, номінальний ВВП зменшився. У подальшому протилежно спрямовані зміни ВВП та експорту траплялися приблизно так же часто, як і різноспрямовані. Для наочності цього співвідношення було досліджено кореляційний зв'язок між досліджуваними показниками та побудовано графік (рис. 2).

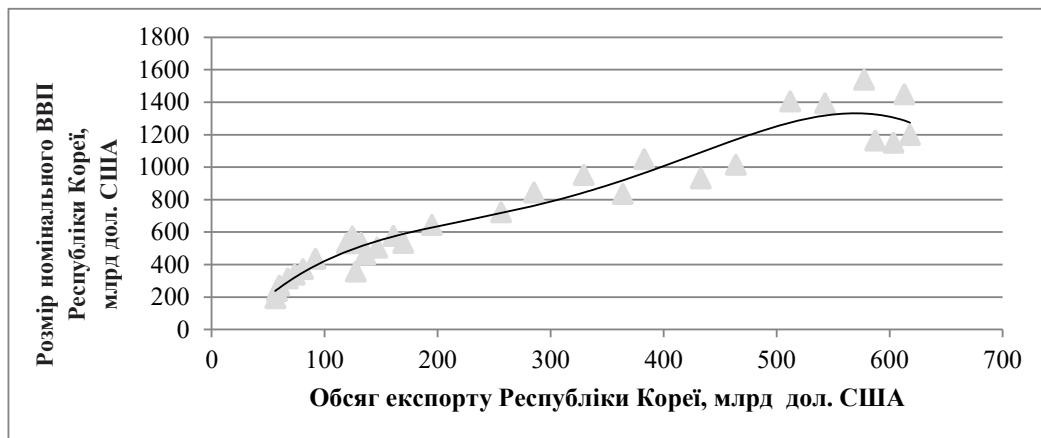

Рис. 2. Співвідношення розміру номінального ВВП та обсягу експорту Республіки Корея 1988–2017 рр.

Як видно за рис 2., тренд також має зростаючий та горизонтальний відрізки, тобто розмір номінального ВВП Республіки Корея зростає пропорційно експорту до досягнення обсягу корейського експорту, знов-таки, як і в Японії, в 500 млрд дол. США. Розмір номінального ВВП у точці зламу тенденції, втім, був вчетверо менший, ніж японський, – майже 1000 млрд дол. Однак після 500-мільярдного рубежу стимулююча дія експорту припинилася, і його подальше зростання тільки коливало ВВП у межах від 1000 до 1600 млрд дол. США. Кількість спостережень у межах горизонтального відрізка складає лише сім років, що, звісно, недостатньо для того, щоб впевнено стверджувати, що Республіка Корея вже досягла меж свого зростання за рахунок експортоорієнтованої моделі. Проте вкупі з японським досвідом такі дані змушують, скоріше, схилитися до нашої гіпотези, аніж спростовувати її. Вочевидь, відносно короткий період незалежності експорту та ВВП пояснюється лише тим, що Корея стартувала пізніше за Японію та суто хронологічно перебуває за межею ефективного стимулювання ВВП експортом не так давно.

Втім, має право на існування і гіпотеза, згідно з якою наявні тенденції пояснюються не універсальним зв'язком

досліджуваних макропоказників, а банальним збігом у часі точок переламу тенденції зростання і якихось глобальних умов, таких як світові кризи, політичні зміни тощо. Дійсно, злами відбувалися на фоні суттєвих глобально-економічних або регіональних катаклізмів, і відкидати цей фактор, не перевіривши, ми не можемо.

Для перевірки та уточнення гіпотези було взято інші країни регіону, що рухаються шляхом експортоорієнтованого розвитку, зокрема Малайзію. Для аналізу зв'язку між розміром номінального ВВП та обсягом експорту Малайзії було взято дані за період з 1988 по 2017 р. (табл. 3).

З табл. 3 можна зробити такі висновки:

1. Малайзійська економіка потерпала від тих же криз 1998 та 2008–2009 рр., проте загальний тренд на одночасне зростання двох досліджуваних показників щоразу відновлювався. Таким чином, гіпотеза про визначальну роль глобальних криз у розбалансуванні динаміки ВВП та експорту не підтвердилася.

2. Різноспрямовані зміни ВВП та експорту не змінюють загального позитивного тренду, а тому можуть вважатися винятками, артефактами, що не змінюють правила.

Наочно незмінність тенденції можна побачити на графіку, наведеному на рис. 3.

**Динаміка номінального ВВП та обсягу експорту Малайзії
за 30 років [22, 23]**

Рік	Розмір номінального ВВП Малайзії, млрд дол. США	Обсяг експорту Малайзії, млрд дол. США
1988	35,3	23,4
1989	38,8	27,7
1990	44,0	32,7
1991	49,9	38,2
1992	60,0	44,9
1993	67,9	52,7
1994	75,6	66,4
1995	90,2	83,5
1996	100,4	92,3
1997	101,7	93,4
1998	73,3	83,5
1999	80,3	96,0
2000	93,8	112,3
2001	92,8	102,4
2002	100,8	109,2
2003	110,2	117,8
2004	124,7	143,9
2005	138,0	162,0
2006	157,1	182,5
2007	187,0	205,4
2008	222,7	229,6
2009	193,0	184,9
2010	238,0	221,6
2011	247,6	254,0
2012	307,2	249,3
2013	312,4	244,5
2014	336,9	249,4
2015	313,5	210,1
2016	302,7	201,1
2017	296,3	224,5

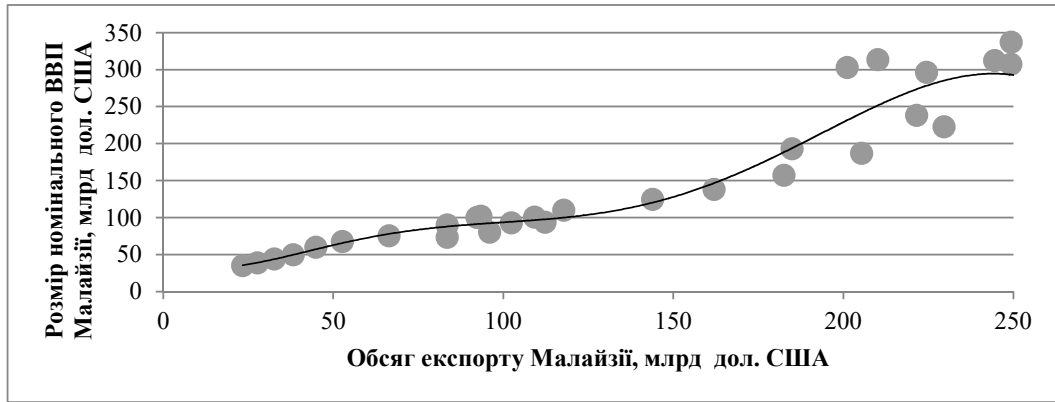

Рис. 3. Співвідношення розміру номінального ВВП та обсягу експорту Малайзії у 1988–2017 рр.

Як бачимо, горизонтальний відрізок кривої тут відсутній, що, втім, легко пояснюється тим, що експорт Малайзії поки що й уполовину не досягає рубежу 500 млрд дол. На всьому масиві даних зв'язок між динамікою експорту та динамікою ВВП прямий, тобто експорт служить стимулом для зростання номінального ВВП. Однак після 150-мільярдного рубежу експорту зв'язок став менш чітким, що демонструється більшими відхиленнями точок фактичних даних від лінії тренду.

Приблизно така ж картина спостерігається і в Індонезії. Для аналізу зв'язку між розміром номінального ВВП та обсягом експорту Індонезії було взято дані за період з 1988 по 2017 р. (табл. 4).

Згладжування двовимірному масиву даних трендом дало майже лінійну залежність, що вказує на те, що модель експортоорієнтованого зростання індонезійською економікою ще далеко не вичерпана (рис. 4). Це і не дивно, враховуючи, що до магічної цифри півтрильйона доларів США індонезійським експортерам ще дуже і дуже далеко. Крім того, на відміну від відносно скромних за розмірами і базами природних ресурсів Південної Кореї та Японії, Малайзія та Індонезія – великі країни, що мають значні поклади корисних копалин та значну кількість населення. Ще більшою мірою цим вирізняється Китайська Народна Республіка.

Таблиця 4

Динаміка номінального ВВП та обсягу експорту Індонезії за 30 років, [24, 25]

Рік	Розмір номінального ВВП Індонезії, млрд дол. США	Обсяг експорту Індонезії, млрд дол. США
1988	97,6	23,3
1989	111,5	27,2
1990	125,7	31,9
1991	140,8	36,5
1992	152,8	42,8
1993	174,6	46,6
1994	195,5	51,7
1995	223,4	58,7
1996	250,7	64,8
1997	238,4	66,3

Рік	Розмір номінального ВВП Індонезії, млрд дол. США	Обсяг експорту Індонезії, млрд дол. США
1998	105,5	55,8
1999	154,7	54,8
2000	165,5	71,1
2001	160,7	65,9
2002	195,6	67,3
2003	234,8	75,3
2004	257,0	87,1
2005	285,9	102,5
2006	364,4	119,1
2007	432,2	133,9
2008	511,2	160,1
2009	538,5	137,2
2010	706,8	183,5
2011	834,3	235,1
2012	894,9	225,7
2013	867,5	218,3
2014	856,1	210,8
2015	872,6	182,1
2016	941,0	177,8
2017	1015,4	195,5

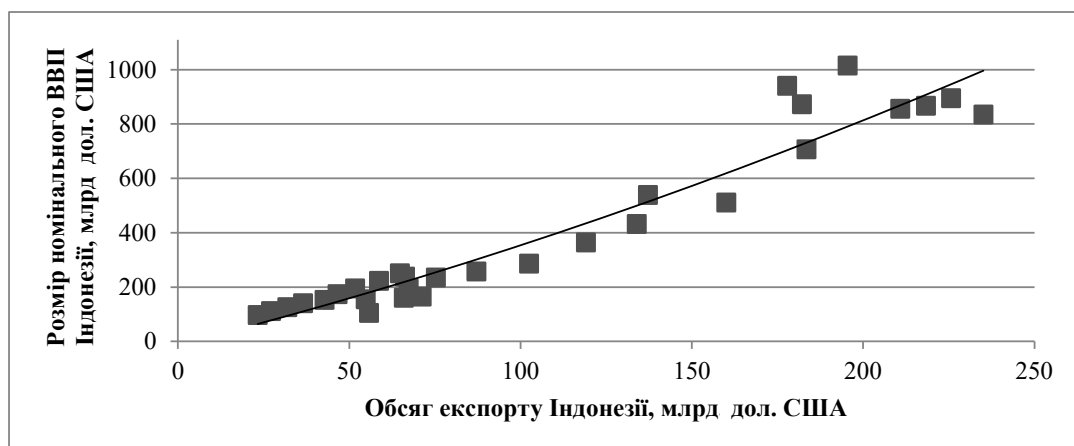

Рис. 4. Співвідношення розміру номінального ВВП та обсягу експорту Індонезії, 1988–2017 рр.

Для аналізу зв'язку між розміром номінального ВВП та обсягом експорту Китаю було взято дані за період з 1988 по 2017 р. (табл. 5).

**Динаміка номінального ВВП та обсягу експорту Китаю
за 30 років [26, 27]**

Рік	Розмір номінального ВВП Китаю, млрд дол. США	Обсяг експорту Китаю, млрд дол. США
1988	404,1	50,5
1989	451,3	46,3
1990	390,3	55,3
1991	409,2	62,5
1992	488,2	75,2
1993	613,2	81,7
1994	559,2	113,5
1995	727,9	140,6
1996	856,1	164,2
1997	952,6	207,2
1998	1019,5	207,4
1999	1083,3	220,9
2000	1198,5	279,4
2001	1324,8	299,4
2002	1453,8	365,3
2003	1641,0	485,0
2004	1931,6	607,3
2005	2256,9	773,1
2006	2712,9	991,5
2007	3494,2	1256,4
2008	4520,0	1494,5
2009	4990,5	1249,6
2010	5878,3	1602,4
2011	6989,0	2006,3
2012	8250,0	2175,1
2013	8939,0	2354,2
2014	10360,0	2524,1
2015	11380,0	2431,2
2016	11390,0	2197,9
2017	12014,6	2216,4

Для наочності щодо цього співвідношення було побудовано кореляційний зв'язок між досліджуваними показниками (рис. 5).

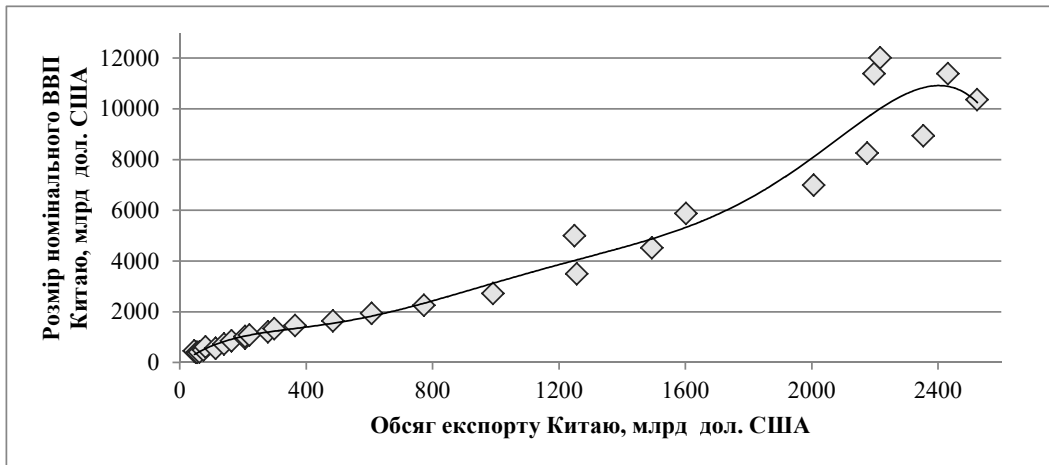

Рис. 5. Співвідношення розміру номінального ВВП та обсягу експорту Китаю, 1988–2017 рр.

Як видно з рис 5., для Китаю 500-мільярдний рубіж не став чимось особливим. Позитивний кореляційний зв'язок між ВВП та експортом продовжує існувати. Втім, після 2200 млрд дол. гальмування вже стало помітним. Очевидно, що хоча розмір і має значення, але навіть для такої унікальної країни, як Китай межі експорту як стимулу для розвитку національного виробництва все-таки існують.

Висновки та прогнози. Таким чином, проведений аналіз дав змогу перевірити та встановити наявність «бар'єрів» експортоорієнтованого зростання в країнах Тихоокеанського регіону – Японії, Республіці Корея,

Малайзії, Індонезії та Китаї. Як видно з вищенаведених графіків, розмір номінального ВВП країн Тихоокеанського регіону зростає пропорційно експорту до досягнення певного обсягу експорту. Це дозволяє припустити, що до певної межі експорт служить стимулом для зростання номінального ВВП. Однак після відповідного рубежу стимулююча дія експорту припиняється, і його подальше зростання не приводить до зростання номінального ВВП.

Подальші дослідження у цьому напрямі мають екстенсифікувати цей метод з метою встановлення меж його обґрунтованого застосування.

Список використаних джерел

1. Morck R. Japanese Corporate Governance and Macroeconomic Problems [Електронний ресурс] / R. Morck, M. Nakamuro // Journal of Harvard University Cambridge, Massachusetts. – February 1999. – Vol. 10, № 2. – Режим доступу: <http://economics.harvard.edu/hier/2000list.html>
2. Bai J.F. New economy leads the new normal and only the new economy can strengthen China [J] / J.F. Bai // China Economic Weekly. – 2015. – № 14. – P. 22–23.
3. Sweetman A. Economic transformation with Chinese characteristics / A. Sweetman, Z. Jun. – Fudan University Press, 2010.
4. Jin J.J. Chinese-style leapfrogging: the new economy leads the new normal [M] / J.J. Jin, Y.L. Guo. – China Renmin University Press, 2016.
5. Zhoulai L.U. On Pre-Reform Efficiency and Equality in China [J] / L.U. Zhoulai. – China Opening Herald. – 2009 – № 4. – P. 38–43.
6. Weixia T. Exploring the nature of China's rapid economic growth / T. Weixia // Productivity Research. – 2009. – № 3. – P. 1–3.

7. Dongtao, Z. New China Economic Development 60 Years: 1949–2009 / Z. Dongtao, O. Rihui. – People’s Publishing House, 2009.

8. Курманова А.Б. Миром будет править Китай? / А.Б. Курманова // Экономические стратегии – Центральная Азия. – 2007. – № 5. – С. 32–41.

9. Любомудров А.В. Прямые иностранные инвестиции в экономику Китая [Электронный ресурс] / А.В. Любомудров. – 2010. – Режим доступа: <http://www.finanal.ru/002/pryamye-inostrannye-investitsii-vekonomiku-kitaya?page=0,2>

10. Миронов В.Н. Китай в XXI веке: сценарий кризиса / В.Н. Миронов // Власть. – 2004. – № 1. – С. 6–7.

11. Фаши О. Влияние финансового кризиса на Китай [Электронный ресурс] / О. Фаши. – Режим доступа: <http://narodinfo.ru/articles/60415.html>

12. Феллер В.В. Куда мы движемся? Куда движется весь мир? (попытка интуитивного прогноза до 2030 г.) / В.В. Феллер // Профи. – 2000. – № 1. – С. 26–34.

13. Ху Аньган. Китай и мир к 2030 г. [Электронный ресурс] / Аньган Ху. – 2012. – Режим доступа: http://www.ifes-ras.ru/attaches/conferences/2012.02.01_Hu_Angang/HU_Angang_China_in_2030-1.pdf

14. Bhagwati J.N. Foreign Trade Regimes and Economic Development: anatomy and consequences of exchange control regimes [Электронный ресурс] / J.N. Bhagwati. – Cambridge: Ballinger, 1978. – P. 212–225. – Режим доступа: <https://econpapers.repec.org/bookchap/nbrnberbk/bhag78-1.htm>

15. Євдоченко О.О. Сучасна декомпозиція міжнародної торгівлі / О.О. Євдоченко // Альянс наук: вчений – вченому: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., 18–19 лют. 2010 р.: в 5 т. – Дніпропетровськ: Біла К.О., 2010. – С. 33–37.

16. Кредісов А. Політика стимулювання експорту та її інструменти / А. Кредісов, В. Бабенко // Економіка України. – 2003. – № 2. – С. 4–12.

17. Sachs J. Economic reform and the process of global integration / J. Sachs, A. Warner // Brookings Papers on economic activity. – 1995. – Vol. 1. – P. 1–118.

18. Обзорная информация по мировой экономике. Объем экспорта Японии. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ereport.ru/stat.php?razdel=country&count=japan&table=exesia&time=2>

19. Обзорная информация по мировой экономике. Размер номинального ВВП Японии [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ereport.ru/stat.php?razdel=country&count=japan&table=grescia&time=2>

20. Мировая база данных Кноема. Южная Корея – Экспорт товаров [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://knoema.ru/atlas/Южная-Корея/Экспорт-товаров>

21. Обзорная информация по мировой экономике. Размер номинального ВВП Южной Кореи [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ereport.ru/stat.php?razdel=country&count=repkorea&table=grescia&time=2>

22. Мировая база данных Кноема. Малайзия – Экспорт товаров [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://knoema.ru/atlas/Малайзия/topics/Экономика/Национальные-счета-Использование-ВВП-в-текущих-ценах-в-долларах-США/Экспорт>

23. Обзорная информация по мировой экономике. Размер номинального ВВП Малайзии [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ereport.ru/stat.php?razdel=country&count=malaysia&table=grescia&time=2>

24. Мировая база данных Кноема. Индонезия – Экспорт товаров [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://knoema.ru/atlas/Индонезия/topics/Экономика/Национальные-счета-Использование-ВВП-в-текущих-ценах-в-долларах-США/Экспорт>

25. Обзорная информация по мировой экономике. Размер номинального ВВП Индонезии [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ereport.ru/stat.php?razdel=country&count=indonesia&table=grescia&time=2>

26. Мировая база данных Кноета. Китай – Экспорт товаров [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://knoeta.ru/atlas/Китай/topics/Экономика/Национальные-счета-Использование-ВВП-в-текущих-ценах-в-долларах-США/Экспорт>

27. Обзорная информация по мировой экономике. Размер номинального ВВП Китая [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ereport.ru/stat.php?razdel=count-ru&count=china&table=grecia&time=2>

References

1. Morck, R., Nakamuro, M. Japanese Corporate Governance and Macroeconomic Problems. Journal of Harvard University Cambridge, Massachusetts, 1999, vol. 10, no. 2. Available at: <http://economics.harvard.edu/hier/2000list.html> (accessed 12.12.2018).

2. Bai, J.F. (2015). “New economy leads the new normal and only the new economy can strengthen China [J]”. China Economic Weekly, pp. 22-23.

3. Sweetman, A., Jun, Z. (2010). “Economic transformation with Chinese characteristics”. Fudan University Press, pp. 11-17.

4. Jin, J.J., Guo, Y.L. (2016). “Chinese-style leapfrogging: the new economy leads the new normal [M]”. China Renmin University Press, pp. 20-25.

5. Zhoulai, L.U. (2009). “On Pre-Reform Efficiency and Equality in China [J]”. China Opening Herald, pp. 38-43.

6. Weixia, T. (2009). “Exploring the nature of China's rapid economic growth”. Productivity Research, no. 3, pp. 1-3.

7. Dongtao, Z., Rihui, O. (2009). “New China Economic Development 60 Years: 1949-2009”. People's Publishing House, pp. 7-9.

8. Kurmanova, A.B. (2007). Myrom budet pravyt' Kytaj? [Will China rule the world?], no. 5, pp. 32-41.

9. Lyubomudrov, A.V. (2010). Foreign direct investment in the economy of China, pp. 1-3. Available at: <http://www.finanal.ru/002/pryamyie-inostrannye-investitsii-vekonomiku-kitaya?page=0.2> (accessed 19.11.2018).

10. Mironov, V.N. (2004). China in the XXI Century: Scenario of Crisis, Power, no. 1, pp. 6-7.

11. Fashi, O. (2011). The impact of the financial crisis on China, no. 3, pp. 5-12. Available at: <http://narodinfo.ru/articles/60415.html> (accessed 02.12.2018).

12. Feller, V. (2000). Where are we going? Where does the whole world go? (an attempt of an intuitive forecast until 2030), Pro, no. 1, pp. 26-34.

13. Angang, Hu. China and the World by 2030, 2012, 153 p. Available at: http://www.ifesras.ru/attaches/conferences/2012.02.01_Hu_Angang/HU_Angang_China_in_2030-1.pdf (accessed 08.10.2018).

14. Bhagwati, J.N. Foreign Trade Regimes and Economic Development: anatomy and consequences of exchange control regimes, Cambridge: Ballinger, 1978, pp. 212-225. Available at: <https://econpapers.repec.org/bookchap/nbrnberbk/bhag78-1.htm> (Accessed 28.10.2018).

15. Evdovchenko, O.O. (2010). Sustainable Decomposition of International Trade. Materialy V Mizhnar. nauk.-prakt. konf “Al'ians nauk: vchenyj-vchenomu” [Materials of V Mizhnar. sciences.-pract. conf. “Al'ians nauk: vchenyj-vchenomu”]. Dnipro, pp. 33-37. (In Ukrainian).

16. Kredisov, A. (2003). Politics stimulating exporters and instruments, Economics of Ukraine, no. 2, pp. 4-12.

17. Sachs, J. (1995). Economic reform and the process of global integration, Brookings Papers on economic activity, vol. 1, pp. 1-118.

18. Obzornaia ynformatsyia po myrovoj ekonomyke. Ob'em eksporta Yaponyy [Overview of the global economy. The volume of exports of Japan]. Available at:

<http://www.ereport.ru/stat.php?razdel=country&count=japan&table=execia&time=2> (accessed 08.11.2018).

19. Obzornaia ynfomatsyia po myrovoj ekonomyke. Razmer nomynal'noho VVP Yaponyy [Overview of the global economy. The size of Japan's nominal GDP]. Available at: <http://www.ereport.ru/stat.php?razdel=country&count=japan&table=grecia&time=2> (accessed 08.10.2018).

20. Myrovaia baza dannykh Knoema. Yuzhnaia Koreia - Eksport tovarov [Knoema World Database. South Korea - Exports of goods]. Available at: <https://knoema.ru/atlas/Южная-Корея/Экспорт-товаров> (accessed 18.12.2018).

21. Obzornaia ynfomatsyia po myrovoj ekonomyke. Razmer nomynal'noho VVP Yuzhnoj Korey [Overview of the global economy. The size of the nominal GDP of South Korea]. Available at: <http://www.ereport.ru/stat.php?razdel=country&count=repkorea&table=crecia&time=2> (accessed 05.10.2018).

22. Myrovaia baza dannykh Knoema. Malajzyia - Eksport tovarov [Knoema World Database. Malaysia - Exports of goods]. Available at: <https://knoema.ru/atlas/Малайзия/topics/Экономика/Национальные-счета-Использование-ВВП-в-текущих-ценах-в-долларах-США/Экспорт> (accessed 08.11.2018).

23. Obzornaia ynfomatsyia po myrovoj ekonomyke. Razmer nomynal'noho VVP Malajzyy [Overview of the global economy. The size of the nominal GDP of Malaysia]. Available at: <http://www.ereport.ru/stat.php?razdel=country&count=malaysia&table=grecia&time=2> (accessed 12.11.2018).

24. Myrovaia baza dannykh Knoema. Yndonezyia - Eksport tovarov [Knoema World Database. Indonesia - Exports of goods]. Available at: <https://knoema.ru/atlas/Индонезия/topics/Экономика/Национальные-счета-Использование-ВВП-в-текущих-ценах-в-долларах-США/Экспорт> (accessed 12.12.2018).

25. Obzornaia ynfomatsyia po myrovoj ekonomyke. Razmer nomynal'noho VVP Yndonezyy [Overview of the global economy. The size of the nominal GDP of Indonesia]. Available at: <http://www.ereport.ru/stat.php?razdel=country&count=indonesia&table=crecia&time=2> (accessed 17.11.2018).

26. Myrovaia baza dannykh Knoema. Kytaj - Eksport tovarov [Knoema World Database. China - Exports of goods]. Available at: <https://knoema.ru/atlas/Китай/topics/Экономика/Национальные-счета-Использование-ВВП-в-текущих-ценах-в-долларах-США/Экспорт> (accessed 20.11.2018).

27. Obzornaia ynfomatsyia po myrovoj ekonomyke. Razmer nomynal'noho VVP Kytaiia [Overview of the global economy. The size of China's nominal GDP]. Available at: <http://www.ereport.ru/stat.php?razdel=country&count=china&table=grecia&time=2> (accessed 12.11.2018).

EXPORT-ORIENTED DEVELOPMENT: THE LIMITS OF GROWTH

Serhii V. Kuzminov, Alfred Nobel University, Dnipro (Ukraine). E-mail: kuzminov@duan.edu.ua

Olena V. Makotkina, Alfred Nobel University, Dnipro (Ukraine). E-mail: elmakotkina@gmail.com

DOI: 10.32342/2074-5354-2018-2-49-1

Key words: *countries of South-East Asia, export orientation, nominal GDP, export volume.*

The Ukrainian economic growth strategy through stimulating exports has not made our economy a powerful one yet. The only question is whether this problem is inherent exclusively in Ukraine with its corruption, inefficient state and all other disadvantages that are traditionally accepted to complain,

or we are dealing with a limited export-oriented strategy in a broader context. To answer this question, comparative studies were carried out on countries that successfully implemented an export-oriented growth strategy, in particular, countries of South-East Asia and the Far East.

The purpose of the article is to investigate the relationship between export volumes and the nominal GDP of export-oriented countries of the Far East and Southeast Asia: Japan, the Republic of Korea, Malaysia, Indonesia and China. The information base includes the data on nominal GDP and the export volumes of these countries for 30 years from 1988 to 2017 inclusive, taken from open sources. Statistical methods of research were used: correlation analysis and trend design using the least squares method.

The methods used have made it possible to draw the following conclusions:

1. On the basis of the analysis it is possible to put forward the hypothesis that exports serve as a stimulus for economic growth only to a certain extent, after which its stimulus effect ceases. In the case of Japan, this half-trillion exports became the limit. After 500 billionth, the stimulating effect of exports ceased and Japanese further growth of export did not lead to an increase in nominal GDP. As the result, trend in two-dimensional model (export-GDP) has two sectors/ initially it is growing and after 500 billion USD it is changed for horizontal.

2. For the Republic of Korea, the trend also has a growing and horizontal segment, which means that the size of the nominal GDP of the Republic of Korea increased proportionately to exports until the volume of Korean exports reached, again, as in Japan, at \$ 500 billion. The nominal GDP at the point of breaking the trend, however, was four times less than the Japanese, about 1000 billion dollars. Nevertheless, after 500 billionth, the stimulating effect of exports ceased and its further growth installed only fluctuating GDP in the range between 1000 and 1600 billion dollars.

3. Throughout all the array of data for Malaysia and Indonesia, the relation between export dynamics and GDP dynamics is direct. That means, exports serve as an incentive to increase nominal GDP. So, there is no horizontal sector. However, after the 150-billionth export breakpoint, the relationship has become less clear, which is displayed by greater deviations of the actual data points from the trend line. The absence of horizontal sector is easily explained by the fact that the exports of these countries does not achieved even the half of the Korean or Japanese turn points of 500 billion dollars.

4. For China, the 500-billionth milestone was not something special. The positive correlation between GDP and exports continues to exist. However, after 2200 billion dollar edge, braking of relationship between export and GDP has already become noticeable. Obviously, despite size is important, but even for such a unique country as China, the limitation of export as an incentive for the development of national manufacture still exists.

Одержано 21.09.2018.